

Aan de raden van de Groninger gemeenten

Sontweg 10
9723 AT Groningen
Postbus 66
9700 AB Groningen
T: 088 162 5000
E: info@vrgroningen.nl
W: www.veiligheidsregiogroningen.nl
W: www.brandweer.nl/groningen

Datum	26 februari 2021	Onze referentie	Z/21/038432/77756
Aantal bijlagen	1 (v.a. p.4)	Uw referentie	uw ref.
Behandeld door	M. Roesink	Sector/dienst	Directie
Telefoon	088 162 46 08	Team	-
E-mail	michiel.roesink@vrgroningen.nl		

Onderwerp Terugblik jaarwisseling 2020-2021

Geachte raad,

De jaarwisseling 2020-2021 is in alle opzichten bijzonder te noemen en is daarom ook uitgebreider voorbereid dan voorgaande jaren. In deze brief wordt teruggeblikt op de voorbereidingen en het verloop. Deze brief wordt u aangeboden namens de tien burgemeesters van de provincie Groningen. Tevens laat de heer Veldhuis, politiechef Noord-Nederland, weten de inhoud van de brief te ondersteunen.

Voorbereiding en opzet

De jaarwisseling 2020-2021 beloofde een andere jaarwisseling te worden dan anders. Normaal gesproken is de jaarwisseling altijd al een onrustige nacht voor de hulpdiensten en met de coronacrisis daarbovenop, en bovendien een vuurwerkverbod, was de verwachting dat er mogelijk grotere burgerlijke ongehoorzaamheid zou zijn, meer polarisatie in de samenleving en meer druk op de zorg. Deze combinatie van de jaarwisseling met de coronacrisis leidde ertoe dat Veiligheidsregio Groningen (VRG) de jaarwisseling multidisciplinair heeft voorbereid. Een belangrijk uitgangspunt hierbij was dat de monodisciplinaire voorbereiding van gemeenten en hulpdiensten gewoon door moest gaan en dat de multidisciplinaire voorbereiding van VRG hierop aansloot.

Vanwege de verwachte andere jaarwisseling is gekozen om deze – en de dagen ervoor en erna – voor te bereiden met een voorbereidend Regionaal Operationeel Team (v-ROT). Dit v-ROT hield zich bezig met de multidisciplinaire voorbereiding op en afstemming over de jaarwisseling. Het v-ROT Oud & Nieuw bestond naast het Operationeel Overleg dat zich bezighield met de coronacrisis. De grens tussen de coronacrisis en de jaarwisseling was echter niet altijd scherp te trekken. Vanuit beide operationele teams werden dan ook adviezen gegeven en voorstellen voorgelegd aan het Regionaal Beleidsteam (RBT).

De scenario-uitwerking in aanloop naar de jaarwisseling gaf geen aanleiding tot fysieke aanwezigheid van het ROT in de avond en nacht van de jaarwisseling, maar het ROT kon wel snel actief zijn indien dat nodig was. Het uitgangspunt was dat flexibel ingespeeld zou kunnen worden op ontwikkelingen in de maatschappij. De scenario-uitwerking heeft ook duidelijkheid verschaft over de operationele en bestuurlijke lijnen en verantwoordelijkheden. Wat is corona-gerelateerd, wat is 'normale openbare orde', wie gaat er dan over, et cetera.

Ervaringen jaarwisseling 2020-2021

Landelijk

De oud en nieuw nacht voor de politie is vergelijkbaar qua aantal incidenten met vorig jaar. Als een langere periode rondom de oudjaarsnacht wordt beschouwd (ook de voorgaande dagen) dan is er een forse stijging van het aantal incidenten te zien van 32 procent ten opzichte van vorig jaar over dezelfde periode. Voor de brandweer geldt dat de drukte in de jaarwisseling vergelijkbaar of iets meer was ten opzichte van vorig jaar. Voor de zorg is oud en nieuw relatief rustig verlopen. De druk was door corona al hoog. Oud en nieuw heeft niet in extra problemen geresulteerd.

Noord-Nederland/Groningen

Over het algemeen is zowel de voorbereiding op als de jaarwisseling zelf goed verlopen. In de voorbereiding is veel uitgezocht, afgestemd, gecoördineerd en afgesproken. De bijzondere jaarwisseling in coronatijd maakte het wenselijk ons uitgebreider voor te bereiden dan regulier.

De brandweer, zorg en gemeentelijke handhaving hebben geen rustige jaarwisseling gehad, maar het was wel beheersbaar. De brandweer had zich voorbereid op meer agressie jegens de hulpverleners – vandaar ook de inzet van de bodycams – maar dit bleef nagenoeg uit. Voor de politie was het een behoorlijk drukke dag en nacht. Tijdens de jaarwisseling zijn enkele ernstige escalaties geweest, die om een forse inzet van de politie vroegen en waarbij veel geweld tegen de politie is gebruikt. Door de inzet van politiemensen die onder soms zeer moeilijke omstandigheden hun werk hebben gedaan en door de goede preparatie zijn er geen grote calamiteiten geweest. De politie en gemeentelijke toezicht en handhaving waren ook goed voorbereid en met meer mensen op straat.

De algemene indruk van het vuurwerkverbod is dat het goed heeft gewerkt. Er zijn aanzienlijk minder slachtoffers dan voorgaande jaren en ondanks dat er wel vuurwerk af werd gestoken, leidde dit tot minder (gewelds)incidenten dan voorheen. Het vuurwerkverbod neemt voor een deel de gedachte weg van sommige mensen en groepen in de samenleving dat er op oudjaarsnacht een soort ‘vrijstaatsregime’ geldt dat geweld – inclusief het gooien van vuurwerk naar hulpdiensten – zou rechtvaardigen. Overigens is dit in die nacht wel gebeurd.

Aanbevelingen

Tijdens de evaluerende gesprekken zijn naast de conclusies ook aanbevelingen gedaan die mee worden genomen naar de voorbereiding van komende jaarwisselingen. Deze zijn:

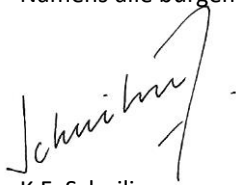
- Hanteer het uitgangspunt: “organiseer lokaal wat lokaal kan en organiseer regionaal wat regionaal moet.”
- Overweeg om los van een eventueel v-ROT de multidisciplinaire IM-structuur aan de reguliere voorbereiding te koppelen.
- Overweeg regionale/noordelijke kaders vast te stellen voor het al dan niet toestaan van carbidschieten. Desgewenst kan de Veiligheidsregio met een advies hieromtrent komen.
- Continueer de BOCK-campagne voor een veilig verloop van het carbidschieten.
- Overweeg het vuurwerkverbod voor de komende jaarwisselingen te continueren:
 - o In de provincie Groningen
 - o Door op Noord Nederlands niveau een gedragen standpunt te organiseren ten aanzien van het vuurwerkverbod
 - o Middels dit standpunt via de daartoe geëigende kanalen te pleiten voor een landelijk verbod
- Breng de werkwijzen van de verschillende gemeenten bij elkaar, zodat gemeenten van elkaars ervaringen kunnen leren. Dit geldt met name voor de gemeenten waar veel buitenbranden zijn geweest.

Met betrekking tot de inzet en ervaringen van de brandweer van VRG heeft ook een monodisciplinaire evaluatie plaatsgevonden. Deze treft u aan in de bijlage op de volgende pagina. Specifiek met betrekking tot de pilot waarbij op enkele brandweerposten bodycams zijn gebruikt, vindt een separate evaluatie plaats.

Met deze brief is teruggeblikt op de afgelopen jaarwisseling. Mocht u nog aanvullende vragen hebben, wilt u deze dan met uw burgemeester bespreken?

Hartelijke groet,

Namens alle burgemeesters van de provincie Groningen,

K.F. Schuiling
Voorzitter Veiligheidsregio Groningen

Deze brief is in afschrift verzonden aan:

- Colleges van Burgemeester en Wethouders van de Groninger Gemeenten
- de Commissaris van de Koning in de provincie Groningen
- College van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen
- voorzitters waterschappen Noorderzijlvest, Hunze en Aa's en Wetterskip Fryslân
- hoofdofficier van Justitie

Bijlage: Evaluatie inzet brandweer jaarwisseling '20/'21

De jaarwisseling is voor de brandweer de drukste dag van het jaar. Zo ook de jaarwisseling van '20/'21. Het was een drukke, maar behapbare dag/nacht voor de brandweer: 186 keer bluste ze kleinere branden, opschalen naar middelbrand was niet nodig. Als proef voor een preventieve werking en mogelijk bewijslast bij aangifte vanwege agressie en geweld, waren 14 tankautospuitten voorzien van bodycams: er zijn geen aangiftes gedaan. Er is minder vuurwerk afgestoken dan vorig jaar vanwege het vuurwerkverbod en er was minder schade aan gemeentelijke eigendommen.

Totaal: 186 inzetten door 32 vrijwillige posten en beide beroepsposten

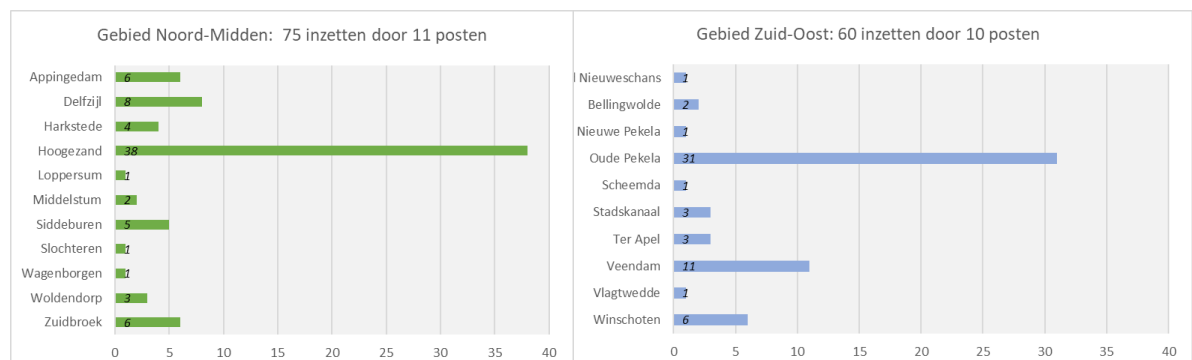
In totaal was 186 keer de inzet van de brandweer nodig in de periode van 31 december 2020 0:00 uur t/m 1 januari 2021 8:00 uur (periode van 32 uur). De werkwijze in de stad Groningen wijkt daarbij af van de werkwijze in de rest van de regio.

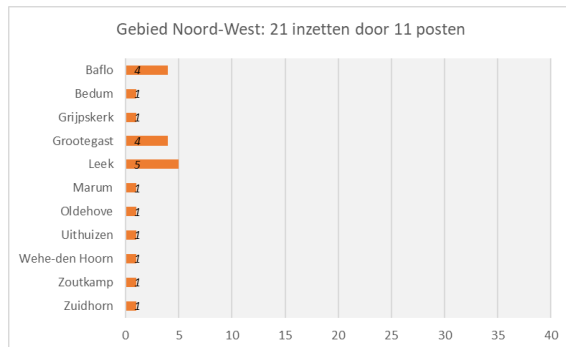
Stad Groningen: 30 MST-inzetten door beide beroepsposten

Het gebied stad Groningen werkt tijdens de jaarwisseling met zogenaamde multi surveillance teams (MST): twee teams met een brandweermedewerker en een politiemedewerker verkennen de meldingen van buitenbranden die ze krijgen vanuit een coördinatieteam (bestaande uit medewerkers van brandweer, politie en milieudienst). Op basis van een vooraf bepaalde prioritering, kennis en ervaring bepalen de MST's dan welke buitenbranden de brandweer moet blussen. Ter plekke zorgt de politie voor een veilige werkomgeving voor de brandweer en milieudienst. De brandweer blust de brand en de milieudienst ruimt de rommel meteen op. Tijdens de jaarwisseling werd de MST 156 keer gealarmeerd voor een controle, in 30 gevallen moest de brandweer daadwerkelijk een brand blussen. Deze werkwijze zorgt er al jaren voor dat de inzet binnen de stad Groningen beheersbaar blijft voor alle diensten en dat er daadwerkelijk wordt ingezet als dat nodig is.

Regio Groningen (exclusief stad Groningen): 156 inzetten door 32 vrijwillige posten

In de rest van de regio wordt niet gewerkt met een MST, maar vrijwel overal wel volgens het principe van het 'treintje'. Dat zorgt overal voor een goed afgestemde inzet, waarbij de veiligheid van de brandweercollaga's en gemeentemedewerkers geborgd kan worden. Buiten de stad Groningen is in totaal 156 keer de inzet van een vrijwillige brandweerpost nodig geweest. Hierbij zijn 32 van de 37 vrijwillige posten in actie geweest, waarvan iets minder dan de helft (15 posten) één inzet in totaal had. De posten Hoogezand (38 x), Oude Pekela (31 x) en Veendam (11 x) hadden de meeste inzetten. Onderstaande grafieken beschrijven de inzetten voor iedere post ingedeeld in de gebieden. Met name in het gebied Noord-Midden (75 x) en Zuid-Oost (60 x) was de inzet van de brandweer nodig.

Pilot met bodycams

Dit jaar waren 14 tankautospuiten¹ voorzien van bodycams tijdens de jaarwisseling. Dit als preventieve werking en als mogelijk bewijslast bij aangifte van agressie en geweld. Hier is in de media ook aandacht aan besteed. Uiteindelijk waren er geen bedreigingen of agressie geuit richting de brandweercollaga's. Het dragen van bodycams tijdens de jaarwisseling wordt nog geëvalueerd.

Algemeen beeld: drukke nacht, maar geen grote incidenten plus minder vuurwerk en schade

Om de verspreiding van corona en groepsvorming te voorkomen was er deze jaarwisseling een vuurwerkverbod van kracht. Ook gaven gemeenten geen vergunning af voor vreugdevuren en gaven ze alleen onder strikte voorwaarden vergunningen af voor carbid schieten. Voor Hoogezand is voor de oud en nieuw nacht een noodverordening opgesteld.

Dit jaar waren er meer incidenten dan de vorige jaarwisseling (186 versus 119 inzetten in '19/'20). In drie gevallen betrof het een kleine brand in een woning. In geen van de gevallen was opschaling naar middelbrand of groter nodig. Vorig jaar waren er wel een paar grote en een zeer grote branden (door de zeer dichte mist werden branden laat ontdekt en was er meer tijd voor uitbreiding van de brand). De inzet van politie (en ME) was deze jaarwisseling af en toe noodzakelijk om het veilig optreden van de brandweer mogelijk te maken. Door het vuurwerkverbod werd er minder vuurwerk afgestoken dan vorig jaar. Ook de aangerichte schade aan gemeentelijke eigendommen is lager dan voorgaande jaren (€139.753 versus €293.354 in '19/'20 en €219.327 in '18/'19).

Geen aangifte vanwege agressie en geweld

Er zijn geen aangiftes gedaan vanwege agressie en geweld tegen de brandweer. Er is wel een bierflesje tegen een tankautospuiter gegooid en een shovelmachinist van een gemeente is bedreigd (geen aangifte gedaan, brandweer stuurt beelden bodycam wel naar gemeente). Verder zette in Groningen stad een persoon een mes op een brandslang (is overleg met de politie is hiervan een melding gemaakt).

De brandweer was goed voorbereid, maar een paar dingen kunnen nóg beter

De brandweer en andere hulpdiensten verwachtten een onrustige jaarwisseling '20/'21 door de opgelegde coronamaatregelen. De brandweer was daarop goed voorbereid: de werkinstructies en handboeken waren op orde en beschikbaar, scenario's waren uitgewerkt en de brandweer was opgeschaald. Wel is het advies om al eerder (voor november) regionaal beter af te stemmen welke zaken regionaal worden voorbereid en welke zaken lokaal (gemeentelijk) opgepakt worden. Daarbij kan de Algemeen Commandant Brandweer als coördinator verantwoordelijk worden voor de brandweerprocessen, zodat alles via één lijn loopt. Gezien

¹ Stad Groningen (5 TS'en), Hoogezand (2 TS'en), Leek, Pekela, Appingedam, Winschoten, Veendam, Stadskanaal en Uithuizen (allen 1 TS).

het relatief hoge aantal inzetten in Hoogezand en Oude Pekela verdient het aanbeveling om in de voorbereiding te kijken of de brandweer (elementen uit) de werkwijze in de stad Groningen ook daar kan toepassen. Tot slot scherpen we het proces aan om het aantal inzetten te verzamelen te verbeteren, zodat de brandweer eerder een betrouwbaar beeld heeft van haar inzetten. De huidige systemen blijken hier nu niet geschikt voor te zijn.